



АЗВОНИ ЛЕМКОВЩИНИ

№ 2 (81)
березень-червень
2012 р.

Газета заснована
29 квітня 1994 року

ЧАСОПИС ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА «ЛЕМКІВЩИНА»

V. КОНГРЕС СФУЛО

м. Горлиці, Польща. 12-13 травня 2012 р.



Члени Президії СФУЛО.
Сидять: Іван Лаба і Софія Федина



Софія Федина –
голова СФУЛО



Члени Контрольної Комісії СФУЛО



Президія V. Конгресу СФУЛО

ПРЕЗИДІЯ СФУЛО

Обрана на V. Конгресі у Горлицях
12.05.2012 р.

Софія ФЕДИНА, Україна – Голова СФУЛО.

Члени Президії:

Канада: Адам СТЕЦЬ – заступник Голови на Америку,
Максим МАСЛЕЙ.

Польща: Стефан ГЛАДИК – заступник Голови на Європу,
Еміль ГОЙСАК.

Сербія: Богдан ВІСЛАВСЬКИЙ,
Йоаким ГРУБЕНЯ.

Словаччина: Петро СОКОЛ,
Іван ЛАБА.

США: Зенко ГАЛЬКОВИЧ,

Стефан ГОВАНСЬКИЙ,
Андрій ХОМИК.

Україна: Олександр ВЕНГРИНОВИЧ,
Степан КРИНИЦЬКИЙ – відповідальний секретар,
Степан МАЙКОВИЧ,
Юрій МАРКАНИЧ – відповідальний за «Молоду Лемківщину».

Хорватія: Любіца МОРГАН.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ігор ДУДА, Україна – голова
Петро ВІРХНЯНСЬКИЙ, Польща
Богдан КИКТА, США
Іван ЛУКАЧ, Словаччина
Велимир ПАПЛАЦКО, Сербія
Андрій РОТКО, Канада



Виступає О. Венгринович –
голова ВУТЛ

З історії СФУЛО.
У 1932 р. при товаристві «Просвіта» у Львові повстала спеціальна Лемківська Комісія, завданням якої було встановити зв'язки з лемківською громадою в Америці та зацікавити її долею Лемківщини. Організоване життя лемків у Західній діаспорі почалося із 130-особового «Комітету Оборони Лемків», створеного 3 жовтня 1933 р. в Нью-Йорку. Відтак Комітет 4 серпня 1935 р. започаткував Організацію Оборони Лемківщини (скор. ООЛ) – світову спільноту лемків. Перший лемківський з'їзд відбувся 6 червня 1936 р. у Філадельфії.

У 1973 р. з ініціативи ООЛ у США створена Світова Федерація Лемків (скор. СФЛ). До її складу також увійшло Об'єднання Лемків Канади. У 1979 р. створена Фондація Дослідження Лемківщини (скор. ФДЛ) в США. 7 листопада 1981 р. в м. Стемфорд (США) відкрито Український Лемківський Музей.

У 1997 р. СФЛ перейменована на Світову Федерацію Українських Лемківських Об'єднань (скор. СФУЛО). Федерація об'єднує автохтонних лемків-русинів-українців Польщі, України, Словаччини, а також вихідців із Лемківщини в Хорватії, Сербії, США і Канаді. Програмною метою Федерації є етнічне відродження Лемківщини, збереження, розвиток і популяризація самобутньої духовної і матеріальної історії та культури лемків – етнографічної групи українського народу, на теренах історичної Батьківщини і в країнах їх проживання.

Відомо, що до 1939 р. чисельність лемків-русинів у світі сягала близько 1 623 000 осіб, у т.ч. Закарпаття – 640 тис., США і Канада – 620 тис., Польща – 140 тис., Словаччина – 130 тис.

I. Конгрес СФЛ відбувся 8-10 жовтня 1993 р. у Львові в актовому залі Політехнічного інституту. До Федерації приєдналися Об'єднання Лемків Польщі, Союз Русинів-Українців Словаччини і Товариство «Лемківщина» в Україні. У засіданнях Конгресу взяли участь 63 делегати з України, Польщі, Словаччини, США і Канади, а також більше 470 гостей. Обговорено програмні завдання і прийнято нову редакцію Статуту. Обрані керівні органи СФЛ: Голова – проф. Іван Гвозда зі США, заступники – Марія Дупляк на Америку, проф. Орест Чабан на Європу, Президія – у кількості 14 осіб, Контрольна Комісія – 7 осіб. На закінчення проф. І. Гвозда виступив із підсумковою доповіддю «До програмних засад СФЛ». Згодом матеріали Першого Конгресу були видані окремою збіркою (Львів, 2007. – 240 с.).

II. Конгрес СФЛ проходив 8-10 серпня 1997 р. в актовому залі університету «Львівська Політехніка». Напередодні, 7 серпня проводилася нарада делегатів лемківських об'єднань. Зі звітом про проведену роботу виступив проф. Іван Гвозда (США). Змінена назва СФЛ на СФУЛО як така, що краще відображає суть громадської організації. Головою СФУЛО обраний Теодозій Старак (перший посол України в Польщі), почесним Головою – проф. Іван Гвозда. Заступниками голови стали Марія Дупляк (США) і Олександр Маслей (Польща). У 1999 р. Т. Старак подав заяву Президії, яка засідала у Ждині (Польща), з проханням увільнити його від обов'язків Голови за станом здоров'я. Керівництво Федерації перебрало на себе відповідальний секретар проф. Іван Щерба зі Львова.

III. Конгрес СФУЛО 17-19 травня 2002 р. відбувся у Києві в Українському Домі та «Експоцентрі України». Він зібрав 42 делегати із шести країн: у Федерацію вступив Союз Русинів Хорватії та Югославії. Затверджена Програма етнічного відродження Лемківщини. Головою СФУЛО обрано проф. Івана Щербу (Україна), заступниками – Марія Дупляк на Америку і Стефан Гладик на Європу. Обрано 28 членів Президії та 7 членів Контрольної Комісії.

IV. Конгрес СФУЛО проходив 4-6 травня 2007 р. у Львові. Він співпав із 60-ю річницею акції «Вісла». На попередньому засіданні Президії і Контрольної Комісії проф. І. Щерба відмовився очолювати Федерацію на другу каденцію. 5 травня в обласній філармонії урочисто відкрито форум лемків, яких представляли 72 делегати зі семи країн та близько 400 гостей. Головою СФУЛО обрано доц. Володимира Ропецького зі Львова, заступниками – Марія Дупляк на Америку і Стефан Клапик на Європу. Членами Президії на наступний термін обрані по 5 діячів від кожного суб'єкта Федерації і по одному – в Контрольну Комісію. У лютому 2011 р.

Закінчення на с. 2.

V. КОНГРЕС СФУЛО

Початок на с. 1.

доц. В. Ропецький склав зі себе повноваження Голови СФУЛО з особистих мотивів. Президія на засіданні 7.05.2011 р в Горлицях доручила виконувати обов'язки Голови Івану Лабі (Словаччина).

V. Конгрес СФУЛО (м. Горлиці, Польща, 12-13 травня 2012 р.) проходив у рамках відзначення 65-роковин акції «Вісла». Лейтмотивом зібрання були слова Б. І. Антонича «До тебе, Батьківщино – земле вічна, ведуть усі стежки, усі дороги».

Напередодні Конгресу, 11 травня в Центрі культури імені Б. І. Антонича проводилася Міжнародна наукова конференція «Карпатський регіон: історія, мова, культура», організована Науковим гуртком українців Ягеллонського Університету та Об'єднанням Лемків Польщі. В конференції взяли участь 26 науковців з Польщі, України і Словаччини. Зацікавленість, зокрема, викликала доповідь Софії Федина зі Львова «Бути Лемком» – феномен збереження свого «я»: історія, культура, ідентичність». Там же діяла документальна виставка «Поляки – Українці. 1939-1947» із матеріалів Інституту Національної пам'яті у Любліні.

Протягом двох з половиною годин у будинку «Двір Карваціанів» під проводом в.о. Голови СФУЛО Івана Лабі проходила останнє засідання Президії. На ньому були присутні 19 членів Президії, 2 – Контрольної Комісії та 9 запрошених. Обговорювалися організаційні питання Конгресу, уточнювалися окремі пункти проекту Статуту. Члени Президії остаточно визначилися про назву керівного органу як «Президія», а вибори Голови СФУЛО проводити на Конгресі: 14 осіб проголосували «за», 5 – «проти». На просьбу делегації США введена одна додаткова кандидатура члена Президії як заступника Голови на Америку. Пропозицію підтримали 17 осіб.

12 травня о 10-й год. у «Дворі Карваціанів» зібрання почали зі спільної молитви, яку промовляв о. Іван Піпка з Криниць. В. о. Голови СФУЛО Іван Лабі (Словаччина) оголосив про присутніх делегатів, назвав іменитих гостей з Польщі та з-за кордону, наявність преси і відкрив Конгрес. Головуючий Стефан Гладик – голова Об'єднання Лемків Польщі, запропонував вшанувати хвилиною мовчання пам'ять невинних жертв акції «Вісла», зачитав Порядок денний і запросив за стіл робочої президії голів суб'єктів Федерації – Петра Сокола (Словаччина), Богдана Віславського (Сербія), Зенона Гальковича (США), Олександра Венгриновича (Україна), Адама Стеця (Канада). Представники від Хорватії відсутні через внутрішні причини. Сформовані робочі комісії – Статутна, Лічильна, Номінаційна, Резолюційна, Мандатна, Редакційна, в які увійшли по 3-4 делегати від шести держав.

Іван Лабі у своєму звіті наголосив, що Конгрес приурочений до річниці акції «Вісла». Уряд Польщі повинен засудити цю акцію. Перекурчення на ґрунті «політичного русинства». Лист до П. Магочі. Питання поточної роботи Президії. Проведені засідання в Україні, Польщі, Хорватії, Сербії. Допрацювання Статуту та необхідність його прийняття. Проблеми збереження етнографічної групи лемків. Піднесення рівня діяльності лемківських об'єднань. Робота ООЛ в Америці в обороні лемківських справ. Лемківські періодичні видання, друкована література, їх значення. Наукові видання Музею української культури в Свиднику, ФДЛ у Львові. Новітню історію Лемківщини пише М. Сополіга. Наукові конференції в Ужгороді, Свиднику, Львові, Руському Керестурі, Львові, Горлицях. Святкування 100-літнього ювілею Б. І. Антонича. Результати масових заходів-фестивалів: «Лемківська Ватра» в Ждині, Монастирській, Свиднику, які приваблюють до себе молодь. Мистецькі виставки художників-професіоналів і народних майстрів. Зосередження уваги на потребі молоді. Позитивна діяльність молодіжної організації у Львові. Нам бракує молодих провідників-лідерів. Дух українства допоміг простояти асиміляції. У цій благородній справі є місце для кожного лемка.

Зі звітом Контрольної Комісії виступив її голова Степан Криницький з Івано-Франківська. Складність звітування. Голова СФУЛО достроково склав свої повноваження. Фінансова та організаційна діяльність складена на основі подань Л. Плахтій – скарбника, та І. Дуди – відповідального секретаря. Місія і зміст проведених засідань Президії та Контрольної Комісії. Колишній голова мав намір замінити існуючу назву Федерації. Однак, наміри голови залишилися намірами. Проблеми протистояння у Львівській обласній організації, лемки якої поділилися на дві частини. Проблеми з Київським товариством лемків. Цифри надходжень коштів та їх видатків. На пропозицію С. Гладика звіт Контрольної Комісії затверджений делегатами.

Відтак промовляли гості Конгресу: Вітольд Кохан – бургомістр Горлиць, Василь Гривна – посол Словацької Республіки в Польщі (говорив українською мовою), Мирослав Вендриховіч – повітовий староста, Мирон Сич – голова Сеймової Комісії в справах національних меншин (говорив по-українськи і по-польськи), Віталій Максименко – генеральний консул України в Кракові, Малгожата Малух – віят іміни Сенькова повіту Горлиці, Петро Тима – Голова Об'єднання Українців Польщі.

Оголошено протоколи засідань Мандатної комісії, які озвучив Юрій Марканич: на Конгрес

обрано 52 делегати, прибули – 46. Під час півгодинної перерви проводилася прес-конференція із засобами масової інформації.

З інформацією про зміни і доповнення до Статуту СФУЛО виступив Олександр Венгринович. За прийняття нового Статуту проголосували 29 делегатів.

Звіти голів крайових організацій – суб'єктів Федерації, розпочав Стефан Гладик (Польща). Біжуча інформація про діяльність Об'єднання Лемків. Проблеми державного фінансування. Всього встановлено 8 двомовних пам'ятних таблиць на Лемківщині, в т.ч. у Білянці. Пам'ятаємо не лише акцію «Вісла», але й Першу світову війну, в'язнів Талергофу. «Вражливість історична» вимагає від нас не ставити «дражливих» пам'ятників, наголосив доповідач.

Адам Стець (Канада). Ми – українська діаспора, що налічує близько 1 млн. людей. Вже проводимо 27-му Лемківську Ватру в Канаді, яку започаткував Фецьо Гоч. Основна проблема – асиміляція. Велика розпорошеність лемків в країні. Люди належать до різних українських організацій. Лемківська громада залишилася і діє, пропали «Бойківщина» і «Уцульщина».

Олександр Венгринович (Україна). Необхідно терміново легалізувати Федерацію, створити молодіжну організацію. В Україні 20 обласних товариств, найбільше – в трьох західних областях. «Маємо право мати право» на повернення на свою землю. Депортація – це геноцид. Ніхто не вибачився за наші кривди. Лемки поставлені на межу зникнення. Найбільше досягнень маємо в галузі лемківської культури: Всеукраїнський фестиваль у Монастирську, 9 регіональних фестивалів, виставка-конкурс лемківської писанки, відзначення 100-річчя Б. І. Антонича. Видано «Лемківський словник. 26 000 слів» І.Дуди.

Зенон Галькович (США) сказав: «Ми самі себе фінансуємо». Видаємо масу книжок українською мовою. Ідею молоді ми занедбали. Наші діти спілкуються англійською мовою. Над веф-сторінкою працює А. Хомик. За депортацію польський уряд має покаятися, а ми їм вибачимо. Бажаю дружньої праці в лемківських справах.

Після 45-хвилинної перерви на обід, звіти голів крайових організацій продовжив Богдан Віславський (Сербія). Він сказав: маємо добру співпрацю з організаціями України і Словаччини в справах фестивалей. У 2009 р. в Руському Керестурі проводилося засідання Президії СФУЛО, в якому взяло участь 14 членів з п'яти країн.

В обговоренні доповідей-дискусій виступили Василь Мулеса, Софія Федина, Лідія Плахтій та Юліан Френчко з України, д-р Мирослав Сополіга і акад. Микола Мушинка зі Словаччини, Петро Вірхнянський з Гладішова (Польща).

Еміль Гойсак зачитав вітання учасникам Конгресу від проф. Ольги Бенч – генерального консула України в Пряшеві (Словаччина), Слава Бурди – колишнього голови Союзу Русинів-Українців Хорватії.

Номінаційна комісія (голова Петро Сокол) встановила остаточні дані про кількість делегатів Конгресу з правом голосу: Словаччина – 8, Польща – 8, Сербія – 8, Україна – 11, Канада – 3, США – 8. Всього 46 делегатів. Вирішено, що Президія складатиметься з 17, Контрольна Комісія – 7 осіб. Кількість затверджена на засіданні Президії СФУЛО, а персональний склад узгоджений з головами суб'єктів Федерації. Стефан Гладик проінформував, що два члени Президії та один до Контрольної Комісії будуть кооптовані від відсутньої на зібранні Хорватії.

На пост Голови СФУЛО висунуто три кандидатури: С. Федина (Україна), П. Сокол (Словаччина), С. Криницький (Україна). Кожний кандидат виступив із програмою діяльності, ділився своїм баченням на перспективу, відповів на запитання присутніх. Результати таємного голосування показали: Софія Федина набрала 26 голосів, Степан Криницький – 12, Петро Сокол – 8. Таким чином, новим Головою СФУЛО стала Софія Федина – політолог, кандидат політичних наук, викладачка кафедри міжнародних відносин і дипломатичної служби Львівського Національного університету імені І. Франка, відома співачка.

Делегати та учасники V. Конгресу СФУЛО прийняли Ухвалу і Звернення до Сейму, Президента та Уряду Польщі, до Президента, Кабінету Міністрів і Верховної Ради України, які зачитав Ігор Дуда.

Новообрана Президія і Контрольна Комісія СФУЛО провели свої перші засідання. Заступниками Голови стали Адам Стець (Канада) на Америку і Стефан Гладик (Польща) на Європу. Відповідальним секретарем обрано доц. Степана Криницького (Україна), головою Контрольної Комісії – доц. Ігоря Дуду (Україна). Голова, члени Президії і Контрольної Комісії зробили спільні пам'ятні знімки.

Після закриття Конгресу проводилася невелика концертна програма. Виступав 10-особивий хор «Зоря» з Устя-Горлицького (кер. Анна Дубець), який акапельно співав українські та лемківські народні пісні. Музично-поетичну композицію, присвячену творчості Б. І. Антонича, виконала актриса Євеліна Гват з Ряшева. Три лемківські пісні заспівала Софія Федина. Лідія Плахтій прочитала власний вірш про Лемківщину.

Наступного дня, 13 травня у неділю відбувалися Літургії в церкві Св.Трійці та монастирі СС. Василянко, у яких взяли участь делегати і гості Конгресу, який відійшов в історію.

Igor ГАНЧОВА



Акція «ВІСЛА». Гравюра Василя Мадзеляна

С. Литвиненко

ЗУСТРІЧІ З МИХАЙЛОМ ТЕЛІГОЮ

Від редакції: Фрагмент спогадів Сергія Литвиненка у вигляді ксерокопії надісланий нам з Івано-Франківська без вказування першоджерела. Нам здалися дуже цінними живі спогади визначного мистця, який після Визвольних Змагань перебував на Західній Лемківщині.

Сергій Литвиненко (1899-1964) – скульптор, родом із Полтавщини. Старшина Дієвої Армії УНР. У 1924-29 рр. навчається у Краківській Академії Красних Мистецтв. До 1944 р. жив у Львові. Автор надгробного пам'ятника І. Франкові на Личаківському цвинтарі. В 1952-57 рр. – голова Об'єднання Мистців Українців в Америці.

Михайло Теліга (1900-1942) – інженер-лісівник, бандурист, родом із Кубані. Старшина-фельдшер Дієвої Армії УНР. З 1929 р. жив у Варшаві. Чоловік Олени Теліги (1907-1942) – поетки і політичної діячки, яка у 1929-39 рр. вчителювала у Варшаві. Від жовтня 1941 р. була головою Спілки письменників і редактором літературного тижневика «Літаври» у Києві. Розстріляна разом із чоловіком та іншими українськими націоналістами (мельниківцями) в Бабьому Яру.

Розділ II.

По двох роках сидження у польських таборах інтернованих та блукання по західній Галичині – кинула мене доля у місто Новий Санч на Лемківщині. Мешкав я на «голубятнику», тобто у кімнаті на горіщі будинку моїх щирих знайомих п-ва Филиповичів, та готувався до вступних іспитів до Краківської Академії Мистецтв. Котрогось літнього дня невеличким товариством знайомих поїхали до недалекого курорту Криниці. Коли виходили з двірця у Криниці кинулась нам у вічі досить велика жовта афіша, але ніхто її якось не прочитав і ми пішли далі. У самому курорті замаяла більша кількість цих жовтих афіш, аж хтось з товариства приглянувся їй ближче і аж у долоні ляснув: «Панство! У Криницькому кур'яві концерт укр. бандуриста». Мені щось в серці тьохнуло. Підступаю ближче і читаю, очам не вірячи. Дійсно, концерт укр. бандуриста Михайла Теліги і то... сьогодні.

Бог здивування і захоплення було несамо-витає. Моє і дійсно приїхати вперше до Криниці, щоб потрапити якраз на концерт Михайла! Зразу ж кинулись ми до каси Кур'яву. Набули квитки, і там довідався я, що Михайло мешкає таки в Кур'яві, але кудись пішов, бо ключ був у порт'єра. Решта дня присвячена була на ловлення у найнеможливіших закутках курорту Михайла, та на вічному забіганню до порт'єра – чи ще не вернувся додому.

Врешті пів години перед концертом Михайло з'явився. Обійманно, вигукам та обопільному плесканню себе по плечах та колінах, в часі коли він передавався у дуже гарній стилевий стрій, не було кінця і лише 3-ій дзвінок, що покликав його на сцену, розділив нас. Концерт був імпазантний. У великій, дуже гарній салі Кур'яву не було ні одного порожнього крісла. Слухачі, серед яких українців з Криниці та околиць було яких 20%, решта поляки, вітали бандуриста однодушно, дуже прихильно. Не одну думу доводилося виконувати йому по два, а той три рази, а при кінці програми прямо не дозволяли зійти йому зі сцени, домагаючись ще й ще. Звідкілься появилася маса квітів, якими дослівно закидали Михайла. Та й не дурно. Грав і співав Михайло прекрасно. За ці останні роки, що ми не бачились, технікою гри та багатством репертуару пішов він дуже вперед. Голос скріпився, змужнів, хоч і залишився той

притаманий йому ніжний ліричний тембр. Ну, та й сама постать. Стрункий, вище середнього зросту, з гарним, ніжним обличчям і прекрасними руками, вбраний у ефективний народний одяг, робили своє, а зокрема жіночі серця танули.

Одним словом, успіх був так великий, що управа Кур'яву зразу ж по концерті просила Михайла лишитись на завтра, сама відсуваючи якусь імпрезу, призначену на завтра, та пізніше, аби лише Михайло залишився.

Михайло Теліга згодився, і на другий день відбувся знов концерт з таким же успіхом, як і попереднього.

Ясна річ, що до Санча я того вечора не навідався, а залишився з Михайлом і разом з групою місцевих українців до півночі, бенкетуючи на його честь у ресторани того ж Кур'яву, а потім майже до рана проговорили, згадуючи давнину та міркуючи за сучасне.

Тоді ж я довідався, що Михайло робить заходи вихаїти до Подєбрядської Академії, що чекає лише документів на вїзд, які мають бути десь за місяць; зараз є вільний і тому постановили ми, що по завтрашнім концерті їдемо до мене, до Санча, бодай на пару день.

Дістали у добрих людей ще одне ліжко і на моїм «голубятнику» зробилось гамірно та весело.

Три перші вечори ми з хати не виходили, бо не хотілось нікуди йти. Ми самі собі вистарчали. Були прекрасні місячні вечори. Михайло сів дав під вікном, а я лягав на ліжко, слухав і вдивлявся у його постать осяяну місячним сяйвом, так як тоді, коли його вперше побачив.

Глибоко в душу впливались звуки бандури і співу, а думками лігалося далеко, під Київ і ще далі.

Прекрасні три вечори наповнені смутком радісних спогадів. Ці три вечори найбільш лишилися мені в пам'яті, бо вони були лише наші. Тільки його й мої. Що не передумалося за тих небагато годин?! Скільки плянів, проєктів на наше даліше, національне і наше особисте, зокрема! Розум пхав його у Подєбради, мене у Краків, а серця обох нас тягнули на батьківщину. Чекали війни, здобуття назавжди Золотоверхої Столиці, а навіть в'їзду разом у його кохану Кубань, яку він не бачив інакше, як лише в Україні, створення сильної Української Армії, в якій ми бачили себе обох і творча, наполеглива праця над зміцненням своєї Державности.

Далі буде.

«КЛИЧЕ ЗЕЛЕНА НЕДІЛЯ»

3-4 червня 2012 р. в с. Рівня Рожнятинського району на Івано-Франківщині (Ватряне поле – територія відпочинкового комплексу «Михайлова колиба») відбудеться VI. Прикарпатський фольклорно-етнографічний фестиваль лемківської культури «КЛИЧЕ ЗЕЛЕНА НЕДІЛЯ», який є провідним святом лемків і західних бойків – унікального українського субетносу Прикарпаття.

В програмі фестивалю: вшанування пам'яті жертв депортації українців у 1944-46, 1947 і 1951 рр.; автентичні пісні лемків і західних бойків; етнічна музика та танці; виставка виробів декоративно-прикладного мистецтва і народних ремесел.

Організатори в концертній програмі планують надати фестивальну сцену більш як 50-ти творчим колективам та окремим виконавцям України, Польщі, Словаччини та США.

3 червня 2012 р.

12.00 – хід-парад мистецьких колективів і гостей фестивалю вулицями смт. Рожнятів.

14.00 – урочисте відкриття фестивалю.

15.00 – святковий концерт, спортивні розваги, встановлення рекордів.

21.00 – молодіжна забава з участю популярних виконавців.

4 червня 2012 р.

10.00 – Служба Божа та панахида на Ватряному полі за жертвами депортації українців.

12.00 – продовження концертної програми; конкурси на знання лемківських традицій, звичаїв і побуту; малюнки на асфальті.

18.00 – урочисте закриття фестивалю.

Для того, щоб побувати на фестивалі, потрібно мати патріотизм, бажання, гарний настрій, намет і спальний мішок. Для мистецьких колективів нічліг забезпечуємо.

Доїхати на Ватряне поле в с. Рівня можна автобусом чи маршрутним таксі із с. Креховичі Рожнятівського району на трасі Івано-Франківськ – Стрий (за фестивальними знаками-вказівниками). Пасажирами і приміським потягами – до залізничної станції Рожнятів (Креховичі).

Детальніша інформація за тел.: 097-970-85-84, 095-758-26-99, 067-250-03-70. e-mail: y.markanych@gmail.com

Поштова адреса: 77611 вул. А.Шептицького, 20 смт. Брошнів-Осада Рожнятівський р-н Івано-Франківська обл.

Орккомітет

Мовою документів

АНЕКСІЯ

6 травня 1947 р.

Варшава.

Кінцевий протокол до Угоди від 9 вересня 1944 р. між Польським Комітетом Національного Визволення та Урядом Української Радянської Соціалістичної Республіки в справі переселення польських громадян з території УРСР до Польщі й українського населення з території Польщі до УРСР.

Відповідно до Угоди від 9 вересня 1944 року між Польським Комітетом Національного Визволення та Урядом Української Радянської Соціалістичної Республіки про евакуацію польських громадян з території УРСР і українського населення з території Польщі, обидві договірні сторони уклали цей протокол про наступне:

Стаття 1

Договірні сторони з вдвоєнням констатують, що евакуація польських громадян з території УРСР до Польщі й українського населення з території Польщі до УРСР відбулася і закінчена в атмосфері взаємного розуміння і згоди.

Стаття 2

Про закінчення роботи, пов'язаної з евакуацією, за дорученням договірних сторін, укладено два акти, підписані головними уповноваженими і головними представниками сторін:

1. Акт про закінчення евакуації українського населення з території Польщі до УРСР підписаний головним уповноваженим Уряду Української РСР з справ евакуації і головного представника Уряду Польської Республіки у Любліні.

2. Акт про закінчення евакуації польських громадян з території УРСР до Польщі підписаний головним представником Уряду Польської Республіки з справ евакуації і головного уповноваженого Уряду Української РСР з справ евакуації у Луцьку.

Стаття 3

В актах, згаданих в ст. 2 цього протоколу, додано наступні дані:

Проведена праця згідно з вимогами угоди від дня 9 вересня 1944 року і додатково до неї угоди про продовження терміну евакуації.

Місце перебування районних представників, кількість втраченого населення, яка підлягала евакуації, кількість прийнятих заяв від родин, які підлягали евакуації, кількість евакуйованих.

Вартість залишеного евакуйованими рухомого і нерухомого майна, посівів – озимих і ярих.

Вартість відданої евакуйованими рільничої продукції з переліком кількості тонн і суми оцінки відносно окремих видів рільничих культур.

Формальне констатування про передачу цієї продукції перевідними документами, а також інші дані, що стосуються евакуації.

Стаття 4

Кінцевий взаємний розрахунок між сторонами, в зв'язку з евакуацією польських громадян з території УРСР до Польщі й українського населення з території Польщі до УРСР, буде переданий згідно з підписаними актами після обрахунків усіх витрат, пов'язаних з евакуацією, які понесли сторони, згідно з пунктом 2 статті 6-ї угоди від 9 вересня 1944 року. Цей взаємний розрахунок переданий відповідно до домовленості сторін готівкою або натуральними поставками рільничих і промислових товарів.

Стаття 5

Нинішній протокол складений в двох примірниках польською та українською мовами, причому обидва тексти є однаково достовірними.

Нинішній протокол входить у дію від дня його підписання.

За уповноваженням Уряду Польської Республіки (А. Кожицькі) (Печатка)	За уповноваженням Уряду Української Радянської Соціалістичної Республіки (В. Старченко) (Печатка)
--	---

(Літ.: Eugeniusz Misilo. Repatriacja czy Deportacja. T. 2. – Warszawa, 1999. – S. 349-350. Załącznik nr 1. Пер. з польсь.)

НАШІ ЮВІЛЯРИ – ВИДАТНІ ЛЕМКІВСЬКІ ДІЯЧІ

- 80 – Павло СТЕФАНІВСЬКИЙ (*3.03.1932, с. Білянка, п-т Горлиці) – етнограф, поет і різьбяр, культурно-громадський діяч у Польщі.
- 75 – Федір ЛАБИК (*20.03.1937, с. Святкова Велика, п-т Ясло) – інженер-механік, голова Калуської міської організації ВУТЛІ (з 1992).
- 60 – Мар'ян РАЙТАР (*25.03.1952, м. Сянік) – секретар і голова Сяницького відділу, член Головної ради Об'єднання українців Польщі (1988-2009). Батько зі с. Чертіж, п-т Сянік.
- 75 – Марія ШПЕН (*20.05.1937, с. Терстяна, п-т Кросно) – доктор соціологічних наук, професор, академік Академії Наук Вищої Школи України. Заслужений діяч науки і техніки України.
- 50 – Андрій ХОМИК (*28.05.1962, м. Львів) – художник, громадський діяч у США, член Президії СФУЛО (з 2012). Батько – зі с. Мисцова, п-т Коросно.

ВІТАЄМО!

КОСТЯНТИН ШНИЦЕР (до 80-річчя від дня народження)



Шницер Костянтин Михайлович народився 14 березня 1932 року у мальовничій курортній перлині Бескиду у Кричиці, Новосандецького повіту, Краківського воєводства. Територія ця сьогодні як Попрядський парк оголошена однією із паркових зон Карпат.

У 1945 році разом із батьками був депортований у Полтавську область Лохвицького району село Риги. Родина його недовго затрималась на місці депортації і у цьому ж році переїхала на Тернопільщину у місто Березани. У 1951 році закінчує середню школу, успішно здає вступні іспити і стає студентом гірничого факультету престижної Львівської політехніки. У 1956 році завершує інститут як інженер з буріння нафтових та газових свердловин. Однак такий фах його не

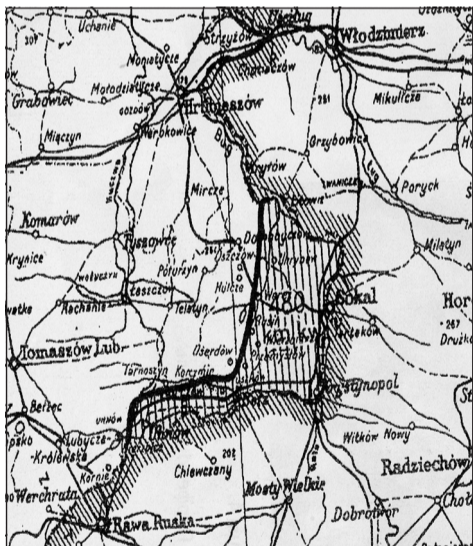
влаштує, він починає працювати як інженер-конструктор на заводі «Електрон» (навчаючись одночасно на вечірньому відділенні механіко-технологічного факультету Політехніки), пройшовши шлях від рядового до провідного інженера-конструктора. У 1968 році переходить на посаду начальника сектора випробувальних машин у фізико-механічному інституті, де працює аж до виходу на пенсію.

З 1992 року, після виходу на пенсію, включається у громадську роботу в обласному (у той час крайовому) товаристві «Лемківщина». Бере участь в організації фестивалів лемківської культури, поїздок на подібні заходи в райони Львівщини, інших областей України та за кордон. Як один із активних членів постійно обирається членом його Правління. Значний період часу він виконує обов'язки заступника голови Правління.

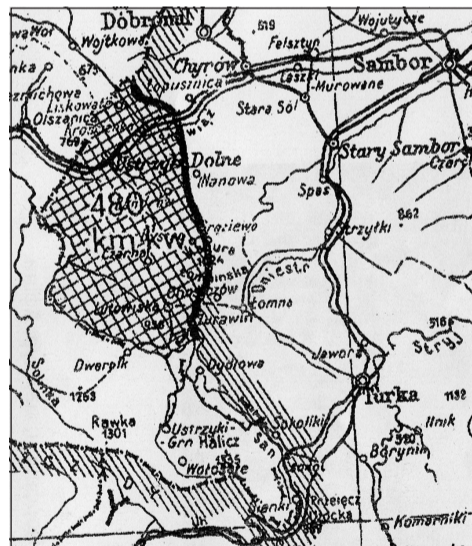
Ті, з ким Ви, Костянтіне Михайловичу, ділили радість і, часом, маленькі розчарування, бажають Вам, щоб доля і на схилі літ була до Вас прихильною і дарувала Вам багато щасливих днів і здоров'я. Життєвих Вам благ та ветеранської наснаги!

Володимир АРДАН,
м. Львів.

ОСТАННЯ ЗЛОЧИННА АКЦІЯ – 15 лютого 1951 р.



Відійшли до УРСР



Відійшли до Польщі

(За матеріалами науково-практичної конференції з нагоди 60-річчя депортації українців із Західної Бойківщини у 1951 р. (Львів, 15 серпня 2011 р.). Упор. В. Бадяк, В. Серета. – Львів, 2011. – 52 с.)

61 рік тому комуністичні режими Польщі та СРСР в черговий раз переглянули існуючі кордони за рахунок західно-українських земель. Ініціатором нового обміну виступила Польща. На підставі договору від 15 лютого 1951 р. частина земель Люблінського воєводства загальною площею 480 кв. км. відійшла до Забузького (тепер Сокальського) району УРСР. Рівнозначна територія з тодішньої Дрогобицької області дісталася Польщі. Таким чином, понад 32 тис. мешканців Західної Бойківщини були депортовані переважно у степові райони Півдня і Сходу України. Протягом червня-жовтня 1951 р. з території, яка відійшла до Польщі, переселили 7 167 родин, що склалися з 32 066 осіб – мешканців Нижньо-Устрицького, Хирівського і Стрільківського районів. Водночас, понад 16,5 тис. поляків з рівнинної Сокальщини були виселені в бойківські Бескиди. Ця драма, як і депортація українців з території Польщі в 1944-46 рр., старанно замовчувалася радянською пропагандою.

Увага польського уряду була спрямована на ту частину території УРСР, у надрах якої знаходилося 12-15 млн. тонн нафти і стільки ж – газу, що мали забезпечити країну паливом.

Внаслідок обміну обидві країни змінили свої кордони, не змінюючи розмірів загальної площі. Угода визначала руйнацію етнічної культури та трагедію кожної бойківської родини. У той час державні інтереси були вище інтересів і прав людини. Такий обмін був схожий на продаж приватних будинків – «без меблів і мешканців». Бойки витлумачили по-своєму причину переселення: «Нас на нафту обміняли!»

Польська влада отримала можливість втілити в життя свій амбітний намір – збудувати на Сяні Солинську греблю і гідроелектростанцію – одну з найпотужніших в Європі. Рукотворний каскад над Сяном змінив гірський краєвид. Під воду пішли кілька сіл і цілий пласт бойківської матеріальної культури. Нині Солинське озеро – водосховище з площею 2 200 га і середньою глибиною 25 метрів. Будівництво греблі довжиною 664 м, шириною 12 м і висотою 82 м закінчили зводити в 1969 р. Нині земельні ділянки на узбережжі – одні з найдорожчих у Польщі. За іронією долі, переселенці, яких завезли у випалений сонцем сухий степ на Донеччині, Херсонщині, Миколаївщині та Одещині, найбільше потерпали від засухи і спраги.

ХРОНІКА НОВИН

ФЕСТИВАЛЬ МИСТЕЦТВ

25-26 лютого. У Тернополі, в міському Палаці культури «Березіль» відбувся Другий Всеукраїнський фестиваль мистецтв «Україна – свята родина!» під назвою «Весну красну звеличаймо!» У ньому взяли участь більше 150 колективів і виконавців з усієї України. Організатором фестивалю став Всеукраїнський благодійний фонд (президент Іван Матішин).

Тернопільщину, зокрема, представляли обрядово-фольклорний ансамбль «Лемківщина» зі с. Підзамочок Бучацького р-ну (кер. З. Писарчук і Г. Ковалишин), народний ансамбль лемківської пісні «Яворина» з Чорткова (кер. Й. Овод), жіночий колектив «Потічок» зі с. Нагір'янка Чортківського р-ну (кер. С. Шекета), народний лемківський хор «Яворина» з Монастириська (кер. В. Баран).

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЛІТЕРАТУРИ

26 лютого. Лемки – одна з найбільших етнічних громад міста Калуш. При Палаці культури «Мінерал» діє клуб «Гомін Бескидів». Тут відбулася презентація лемківської літератури, над якою працювала Фондація дослідження Лемківщини, зокрема «Лемківський календар – 2012» та його додаток для дітей – «Лемчатко». Цікавий путівник «Низький Бескид: від Команчі до Борного» (автори В. Гжескі, Т. Трачек), перекладений з польської і виданий у Львові. Цінним є «Лемківський словник. 26 000 слів» Ігоря Дуди, виданий у Тернополі. Словник допоможе у вивченні лемківської говірки, яка зустрічається у вжитку дедалі рідше. Молоді люди розуміють лемківську бесіду, проте говорити не можуть.

ЗАСІДАННЯ КОЛЕГІЇ ВУТЛ

4 березня. Львів. У світлиці Товариства «Лемківщина» відбулося 9-е засідання Колегії ВУТЛ. На порядку денному: інформація про діяльність обласних організацій; затвердження Плану роботи Колегії на 2012 рік; підготовка до проведення V Конгресу СФУЛО в Горлицях (Польща) 12-13 травня; звіт про використання коштів згідно кошторису Державної служби з питань інвалідів і ветеранів війни. Пропозиції для складання кошторисів витрат на 2012-13 рр. Засідання проводив голова ВУТЛ Олександр Венгринович.

ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ СФУЛО

17 березня. Горлиці, Польща. В 14-му засіданні Президії СФУЛО брали участь: в.о. Голови СФУЛО Іван Лаба (Словачина), заступник Голови Стефан Клалик (Польща), відповідальний секретар доц. Ігор Дуда (Україна), скарбник Лідія Плахтій (Україна) і члени Президії: від Польщі – Стефан Гладик, Петро Шафран, Василь Шлянта, Еміль Гойсак; від України – Олександр Венгринович, Оксана Данилів, Степан Майкович, Андрій Тавпаш; від Словачини – Петро Сокол, Павло Богдан, акад. Микола Мушинка, д-р Мирослав Сополіга. Запрошені: доц. Степан Криницький (Ук-

раїна) – голова Контрольної Комісії, Адам Вев'юрка – заступник голови ОЛП, Олександр Маслей – член Головної Управи ОЛП. За допомогою сайпу підтримував зв'язок із США (С. Гованський) і Канадою (А. Родко, А. Стець). Обговорювався порядок проведення Конгресу та його організаційно-фінансове забезпечення. І. Лаба інформував про виконання ухвал попереднього засідання Президії (від 14.10.2011р.), зачитав порядок-сценарій проведення Конгресу, приблизний кошторис, проекти ухвал і звернень.

«ЛЕМКІВСЬКА ПИСАНКА»

30 березня – 1 квітня. IV. Всеукраїнський фестиваль «Лемківська писанка» у Львові (Сихів). Вітальні слова на відкритті виголосили організатори фестивалю Петро Гандяк – голова Фондації дослідження Лемківщини у Львові, Степан Майкович – голова Львівської організації ВУТЛ, Галина Вихованська – директор Дитячої школи народних ремесел. На відкритті свята виступали фольклорні колективи. Організований «круглий стіл» на тему: «Лемківська писанка, її символіка, роль у сучасному мистецтві». У майстер-класах з писанкарства взяли участь майстри лемківської писанки Марія Янко, Соломія Сенчик, Софія Канас, Ольга Барна.

Наступного дня, 1 квітня проводилася спільна молитва у Лемківській церкві в Шевченківському гаю та відкриття виставки «Лемківська писанка» у Львівському музеї етнографії та художніх промислів. Учасникам фестивалю були вручені дипломи. Весняні писанки – це заряд сонячної енергії, який струменіє з мініатюрних шедеврів, даруючи людям добро і любов.

ФДЛ – 20

21 квітня. Львів. У актовому залі Національної Академії мистецтв проводилося відзначення 20-річчя Фондації Дослідження Лемківщини. Зі звітними доповідями виступили нинішній голова ФДЛ Петро Гандяк, а також попередні провідники – Іван Красовський, Ярослав Шваглюк, Іван Челап. З нагоди ювілейної дати, науково-видавничу діяльність Фондації відзначили Грамотами обласної організації лемків і ВУТЛ, які вручили Степан Майкович та Ігор Дуда.

ЗАСІДАННЯ КОЛЕГІЇ ВУТЛ

6 травня. Тернопіль. У Лемківській світлиці проводилося 10-е засідання Колегії ВУТЛ. Присутні: від Тернополя – О. Венгринович, І. Дуда, М. Бабічук, В. Прокоп'як; від Львова – С. Майкович, А. Тавпаш, Л. Плахтій, М. Шпак; від Івано-Франківська – С. Криницький, Ю. Марканич. Запрошені: Л. Сорока, Л. Квасниця, Д. Антонюк, Н. Прокоп'як. Голови обласних організацій виступили з інформаціями про проведену роботу. Про проблеми «Молодої Лемківщини» говорила Л. Плахтій. На V-му Конгресі СФУЛО в Горлицях Колегія вирішила підтримувати кандидатуру Степана Криницького на пост Голови Федерації.

Лемку! Маш бесідувати, гварити, мовити, повідати,
радити, речи, гадати.
Втовды лем будеш собом і шанувати Тя будут Люде.

Василь Турнакович

НАЛІЙТЕ ПОГАРИ, БРАТОВЕ!

Лісьня

Налійте погари, братове,
а ты, наш гудаче заграй.
Выпеме завзято
за то наше сьвято,
за рідний Лемківській наш край.

Єднайме ся, сестры й братове,
а ты нам, старосто, сьпівай.

Бы земля чудесна
з руїны воскресла
і мы ся вернули в свій край.

Настане шчєслива година:
збудемя ся горя і бід.

Постанє з руїны
нова Лемківщина
і радо зашумит Бєскид.

Весельємя ся, братя, чудово:
єднаня настав слушний час.

Розквітне єдина
нова Лемківщина,
зостанє ся памят про нас.

ПОМИРИЛИ СЯ

(Лемківским говором)

– Штирнадцет раз бєсїда била о тїм, што кой соловїй в лісі реве, то медвід щєбєчє.

– Бале, нач тота приповідка? Хочєтє зознати, то послухайтє: заразіцька по яри наперся Грицїскїв Юрко женити свого Андрия гин за лавом з Секєлишином Матроном. Бо гин й дїничок й саганя як скєло, нияка рянда ани дїрїга не роздїрїгана, а фалатїв ґрунту од хиж аж до ксенжой задубїня. Бо чєляднїти пари трєба. Брєзто Марька крижїста, мїх висїву лем стрєлит, а она юж на пїпарачїні. Ищи тукша од нанашковой Фєннї, што то гєв нукус недалєчко коло Козяря хижу як ґавз вїгородїла. Але нїй єй там Панбїг мат!

Кой Андрий ся спїперєчїв: – Таки-стє мї добрий няньо? З копивком кажєтє мї ся свїт вязати? Нїт, не дїжданя єй и вашой! Нїнач така рада. Пропав адамаш і Даньковой помаїбї. Дост того кстїньства.

– Ид ти, фрасє фрасївскїй, яка з тя нерозсуда, велєбний Даню.

Лем ся заїскрїло, як Андрий над Баньчи до мїста погнав, ани вїтцїзнїни не доздрит.

Боженькав, сунтївсья Юрчїско, але сїна не прївернув. Парунацєт рокїв зїшло, як

бачїском зачїмхав. Юрко заєдно за сїном очї визєрав, прїкїсна каронько. Бо й руки не молодї охляпли та нїт на кого одказати. Вїчні з наємскїма, – од самїсїцькой яри аж по гїдний пїст – наймуй і наганяй і так фурт.

А Андрий вам, як Андрий: зразу мї було онцко за хижом і тацїком, але пак в работї дозвїк. А што мїц хлопїця, то й сарїньча гнє гїрша. ґрайцар до ґрайцаре стуляв, бо сї прїобїцував пїд зиму рїдний порїг. Лем ищи мав доскладати няньови на даку крайку й чїзму, а собї на годїнку. Хоц часом сї нераз розгваряв – начь таку сїбєлію задїяв.

– Бо моглїся не вадити й не здїзвати за жєнячком...

І зато єдного й другого бїда навчїла, то ся помирили, як граз карваньчїти, а не кадїкотрой.

Спївавши вертав Андрий зо свїта. Штирї воли нїч не значат – й зас з кїнце – любши нашї два позорї, як багацькї штирї воли, штирї воли нїч не значат, як тот ґрайцар, што ся качат ... до рїдного няня повертавши.

Юліян ТАРНОВИЧ



Олена Кульчицька (* 1877, Березани + 1967, Львів)
Лемкы в народних стрях. Східна Лемківщина. Коло Сянока.

ґАЗДУВАНЯ ВАНІКА. КОГУТ

З циклю «Вундер-Кїнд од Сянока»

Новєля

Кєд Ванїко став твердо на ногы, то няньо, абы не дармував, дали му пасти гуси. Робота была не з тяжкых, мав лем пильнувати жєбы вода іх не забрала, жєбы ся не потратили або астряб не забрав. Єднак з того нїч доброго не вышло, бо Ванїко з гусаком не прїшли до порозумїня: хто з нїх старшїй в тому гусячому царствї. Кїнчыло-ся тым, же Ванїко з гусаком стали до биткы. Гусак шурнув до Ванїка, же тот ся прївернув і мало не одорвав му ухо. Такого свїньства вїн не очєкував і, абы не было гїрше, то ся одступив і дав сї спокїй. Кривда, яку му завдав гусак, выклїкала в Ванїка шалєну злїст. Вїн мусив на кому сї єй зогнати. І ту му ся на очы трафив когут. То быв собі такїй красавєц з розмаїтїм прїям, вєлькым чєрвєним грєбєньом, лїкусовым фостиком і гардїма острогами на ногax. Когут быв єден на цїлє село, такогo бїльшє нїхто не мав. Його барз любїла баба Нацка. Тот когут нїч не робив в курячым гаремї, лем сьпївав, гонорово ходив помєдже кур а одганяв молодых когутів. Як лем му ся забaгло, топтав куры – і то была вшытка його робота. І якраз, кєд Ванїко прїшов на обору, покрївдженїй гусаком, злий як пєс, то когут на свою голову сой запїяв. То было його остатнє

сьпїваня на сєму свїтї, бо Ванїко запустив до нього дручком і потрафив до головы. Когут підскочыв догоры, голосно закодкодавав, бздикнув-ся і почав вырабляти такы дивацтва по оборї, якбы попав на розпечєний блят. Вїн підскакував догоры і набїк, то ся прївертєв през голову, падав і зас почїнав тоты выкрутаси наново. Наконєц стрїпав крылами, вытягнув ногы і штоси хрїплє выдусив зо сєбє і ся вєспокоїв. Ванїко подумав, же когут зомлїв, то ся нагнув абы му дати воды. Баба Нацка вшытко видїла, ій лїпшой нагоды не трєба было, жєбы одвдїачыти внукови за когута. Она так приложыла кривулю до Ванїкового задку, аж му трїсли порточки. Опруч того, Ванїка няньо заперли до пацячого кутця. Когуты, жєбы было по-людскї, одрубали голову. Ванїка выпустили з гарєшту як ся змеркло. Рано в хыжї запахло росолом з рїзанкama, Ванїко отримав помилуваня, на сьнїданя му дали когутячу розбиту голову. То было прїше ґаздуваня Ванїка, яке му ся обшло не так юж і кєпско, кєд не рахувати сїнього уха і сїнякїв на гузїцї.

Миколай ФУЧЫЛО
з Волї Нижньої, п-т Сянк

СУСЫДСКІ ГРУШКІ

Новєля

Лемківска молодїж любїла ся бавити прїповідкama, сьпїванкama люб вєселїма жартама. Молодї хлопчыска были спостєрежнї і нераз робили сї ґєць до старшых ґаздїв. Але так, жєбы нїкого не образити...

Г єднїм сєлї, што ся называло Рїпник, жыв ґазда Дємко Вышњак, якїй мав барз добрї грушкы. Они ся топили в устах, были солодкы як мїод. Дємко з осєнї їздїв з нїма до Коросна на торг і продавав дост дорого. Тых стромів в садї з добрїма грушкama мав трї. Жєбы злодїє не крали овочїв, вїн овїнув ланцухama стромы, а кїнцьї ланцухїв прївязав до псїчой буды. Кєд дахто хтїв бы вылїзти на дєрєво, то ланцухы задзвонїли і пєс бы почув. Но а пак розумїтє, што бы ся стало! Прїєцїж ґазда Дємко быв ґосподар острїй і мав навет фузїю, то жарты з нїм были кєпскы.

А за якых штирї хыжы, жыв його сусьд – ґазда Мїтро Прїшляк, якїй тїж мав добрї грушкы. Но ґазда Мїтро не быв такїй скупїй, як ґазда Дємко. Сам з родїном іх і в давав по смакувати сусьдama, взїмї прїносїв молодїм на сходку. Натомїст в ґаздї Дємка ішчы нїхто не спробував ани єдної грушкы.

Хлопчыска нераз думали, як то зробити з нїм ґєца. І наконєц прїдумали! Зачалї прїходити до його хыжы, гласкали пса, давали му їсти, жєбы ся помалу прїзвычав до нїх. Потїм якосї прїплїнували як Дємко зачав рвати грушкы на торг до Коросна. Юж было пополудню як Марїна, баба Дємкова, зо два разы клїкала го на обїд. Втовды, за якысї час зашли два жывани до него, нїбы ся задали з яком-такoм справом, а за тот час трєє рвали його грушкы з того дєрєва, де быв спущєний ланцух і дє перед обїдом рвав Дємко. Єден сьдїв на стромї з кошом, другїй одбєрав, а

третїй пильнував, жєбы нїхто не вздрив іх. Занїм ґазда Дємко зьїв обїд, то юж было по работї. І вшыткы были задоволєны: баба Марїна, же вчасно подала обїд, Дємко, же ся наїв, хлопчыска, же ся їм удало, но і пєс, же згрыз скїрку хлїба з гусячым смальцєм, што му прїнесли, жєбы сьдїв тихо.

За якых пару ден прїходят хлопчыска до ґазды Дємка. Было то прї смерку. В хыжї ся сьвїтїло і было видно як ґазда сьдїт прї столї і їст грушкы або напїзогнїлы, або зелєны і тверды як псаркы. Ів такы, же на торзї нїхто бы не купив. Хлопцьї зашли до хыж, по хвили бєсїды вытїягли з кышен грушкы – вєлїкы, жовтї, апєтїтнї. Вытїягли і повїдают, же то ґазда Мїтро, сусьд Дємка, дав їм покoштувати. Но і они прїнесли для цєкавостї, жєбы вїн спробував, котры сут лїпшы. Дємко вкусив раз найлїпшу грушку, яка была прїнесєна, вкусив другїраз... Сок му потїк по бородї, а твар робыла-ся штoраз то понурша. Зьїв, збыхнув і по хвили повїв: «Но, має, гуццoвт, лїпшы грушкы як я! Такых їшчы-м не їв!» Вдарив пьстукoм по столї і провадїв далє: «Просїв-єм в него шчєпку, то мї не дав. Повїв, же – колїсї. Вїн просїв г мєнє шчєпку, но я му тїж не дав! А чoм бы-м мав давати і робити му выгoду? Шкода, же мї шчєпки не дав, бо грушкы ма як злото!»

Хлопчыска ішчы кус побєсїдували і ся ґрєчнї пожегнали. А як повыводїли з хыжы, то ся дїпура зачалї рєготати: якого ґєца їм ся удало зробити зо скупого ґазды. Рєготали-ся з гупоты члoвєка, якїй за цїлє жытє не зьїв сам і дав родїнї зьїсти ани єдної доброй грушкы зо свого саду. ґазда, якїй не познав своїх добрых грушок, бо не знав іх правдївого смаку.

Нїна ОЛЕНЯК

ЛЕМКІВСКІ ВЕСЬЛЬНІ ВІВАТИ

Пїсьнї записанї Катєрином Крїницьком (нар. 1934 р.) зо с.Поворозник, п-т Новий Санч. Од 1946 р. жыє в с.Вїкторївка Козївского р-ну на Тернопільщїнї.

Прїшли зме до шлюбу,
шлюбу нам не дали –
нашы молодята
Отчєнаш не знали.

Молода почала
Отчєнаш мовити,
а молодїй не знав
ся прєкрєстїти.

Так єм прїсягала,
аж мї пальцї стєрпли,
же тя не одпушчу

до самoєй смертї.

А до шлюбу єднї,
а зо шлюбу двoє,
а як мїнє рочок,
то іх будє трoє.

А до шлюбу ішла
як ружа чєрвєна,
а зо шлюбу їдє
як трава зелєна.

А молодa - ружа
як не маєш мужa –

будєш малa мужa,
спадє з тєбє ружa.

Молода – квітoчок
як нєє дїтoчок,
будєш малa дїтї,
спадут з тєбє квітã.

На горї цєрковцã стояла,
там молоды шлюб брали.
Мїлїй повїв: ты – мoя!
мїла: направду я твoя!

Далє будє.

«Дзвонї Лемківщїнї» -

часопїс Вєсукрãїнського Товариства «Лемківщїна»

Наша адрєса:

46001, м.Тєрнопіль, бульв. Т.Шєвчєнка, 21, тел. 52-29-93.

Рєєстрãційнє свїдоцтво ТР 145

Замовлєннã № 409. Тираж 1000

Обсяг 1 друк. арк. Друк офсетнїй.

ТзОВ «Тєрно-ґраф», м.Тєрнопіль, вул. Текстильнã, 18. Тел. 52-28-79, 52-28-97

Рєдактор Ігор ДУДА

Рєдакційна колєгїя:

Парєсковїя ТРАЧ - вїдповїдальнїй сєкрєтар, Олєксандр ВєНґРїНОВИЧ (Тєрнопіль),
Стєпан КРїНІЦЬКІЙ (Івано-Франкївськ), Стєпан МАЙКОВИЧ (Львів).

Комп'ютєрнїй набїр і вєрстка - Тарєс ВАШКІВ.

Вїсловлєнї автoрама думкы можут не сївпoдати з пoзїцїєю рєдакційної колєгїї.

Вїдповїдальнїсть за достoвїрнїсть фактїв нєсє автoр публїкацїї.

Рєдакцїя зальшє за собою прãво рєдагувати та скорочувати текстї.

Рукoпїсї нє рєцєнзуютьсã і нє повертаютьсã.